

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ЧЛЕН НА "EUROPEAN DISABILITY FORUM"

година XXIX
юни 2019 год.

Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на инвалиди

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

СЪЮЗЕН ЖИВОТ

I. Заседанието на Общото (Делегатско) събрание на СИБ, проведено на 04 – 05. 06. 2019 г. прие "Отчет за дейността на УС на СИБ за 2018 г." и "Доклад за съществените дейности, изразходваните за тях средства, връзката им с целите и програмите на организацията СИБ и постигнатите резултати за периода от 01.01. 2018 г. – 31.12.2018 г."; "Отчет за дейността на ЦКРК на СИБ за 2018 г."; "Отчет за изпълнението на бюджета на СИБ за 2018 г."; "Бюджет на СИБ за 2019 г." Приетите документи заедно с направените допълнения и промени бяха обсъдени и утвърдени от общото (делегатското) събрание на СИБ, проведено на 4 и 5 юни т.г. в залата на хотел "Жеравна", гр. Баня.

Извън обявения дневен ред, членовете на Общото събрание на СИБ обсъдиха новото законодателство за хората с увреждания - Закон за хората с увреждания, Закон за личната помощ и Закон за социалните услуги. Председателят на СИБ г-н Красимир Коцев обобщи позициите на национално представителните организации на хората с увреждания относно значими дефекти в новото законодателство за хората с увреждания и опасенията относно промените в медицинската експертиза.

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

I. В ДВ, брой 46 от 11 юни т.г. е публикувано ПМС № 139 от 6 юни 2019 г. за **изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза.**

С промяната се одобрява новата формула за ТЕЛК, като границата за сумиране на заболявания пада от 80% до 50%. Промяната е резултатът от анализа на Министерство на здравеопазването на действащата наредба, която бе приета август 2018 г. Той показва, че има оцетени пациенти, сред които и деца и затова е необходимо от допълнително прецизиране на текстовете при определяне на крайния процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. За промени настояваха и хората с увреждания, защото сегашните правила оцетяват пациентите. В момента, заболяванията могат да се сумират, ако основното носи поне 80% намалена работоспособност, а съпътстващите поне 50%, крайният процент в ТЕЛК се увеличава. С приетите поправки, обаче това ще случва при поне две заболявания с над 50% инвалидност, т.е. **"когато са налице две или повече увреждания, за всяко от които в отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност (ТНР)/вид и степен на увреждане (ВСУ) е посочен отделен процент, и най-малко**

две от тях са с определен процент ТНР/ВСУ - 50 или над 50 на сто, независимо дали са за заболявания от общ характер, или за заболявания с причинна връзка, оценката на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане се определя, като се взема най-високият процент по съответната отправна точка на най-тежкото увреждане. Към него се прибавят 20 на сто от сбора на процентите на всички съпътстващи увреждания."

Затова всички, които са получили ТЕЛК по досегашната Наредба, която влезе в сила от 3 август 2018 година и имат най-малко две заболявания с 50 и над 50% трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане могат да подадат заявление за преосвидетелстване в едномесечен срок от влизането в сила на това постановление, т.е до 11 юли.

Друг проблем, който се решава с редакциите, е липсата на проследимост, прозрачност и ефективен контрол по отношение на вписаните в експертното решение заболявания. В момента те се представят описателно, без да се вписва кодът за конкретното заболяване съгласно Международната класификация на болестите (МКБ) - 10 ревизия. Оттук нататък, обаче именно той ще фигурира в документите. Това ще гарантира значително по-голяма прецизност в работата на ТЕЛК и НЕЛК.

Както вече сте запознати, към предложените от МЗ поправки национално представителните организации на и за хората с увреждания изказаха своите опасения, че промените в наредбата за медицинската експертиза не са достатъчни и на заседание на Националния съвет за хората с увреждания към МЗ предложените промени се отхвърлиха. Националният съвет за тристранно сътрудничество също не подкрепи новата формулата за ТЕЛК. От МЗ се съгласиха, че е необходима по-сериозна промяна свързана с ТЕЛК, но останаха зад предложените поправки, за да се гарантират в по-голяма степен правата на хората с увреждания през преходния период до по-генералните реформи.

II. В ДВ, брой 46 от 11 юни т.г. е публикувано ПМС № 136 от 6 юни 2019 г. **за определяне на нов размер на социалната пенсия за старост.** Социалната пенсия за старост ще се увеличи от 125,58 лв. на 132,74 лв. от 1 юли. Промяната ще доведе до ръст на пенсиите, които не са свързани с трудова дейност, тъй като по закон техният размер се определя в зависимост от социалната пенсия за старост. Това са пенсиите за военна и гражданска инвалидност, социалната пенсия за инвалидност и персоналната пенсия. Ще се повишат и размерите на нормативно установените добавки към пенсиите - за чужда помощ и за ветерани от войните.

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

I. Над 700 възрастни хора с хронични заболявания и трайни увреждания в отдалечени райони ще получат здравни и социални услуги в домашна среда в рамките на проект на Българския червен кръст (БЧК), който ще се реализира в партньорство с Министерството на труда и социалната политика (МТСП) и Министерството на здравеопазването. Целта на проекта е да създаде иновативен модел за мониторинг на хронични заболявания - телеасистенция, чрез използване на

съвременните информационни и комуникационни технологии .

Услугата ще бъде пилотно приложена през следващите 4 години в общините Враца, Оряхово, Криводол, Бяла Слатина, Видин, Монтана и Белоградчик, включително и в малки и отдалечени населени места. Системата ще позволи непрекъснато, автоматично и дистанционно наблюдение на възрастните хора, които живеят самостоятелно, с цел да им бъде оказвана подкрепа и да се гарантира бърза реакция в случай на застрашаващи здравето им ситуации. Проектът ще гарантира постоянен достъп до ефективна подкрепа, отговаряща на конкретните нужди на потребителите, с цел превенция на институционализацията и предотвратяване на непрекъснатото хоспитализиране поради социални причини.

II. Да се увеличи размера на помощта за отопление, която получават най-бедните хора, планира държавата. Според предложението общата сума за петмесечния отоплителен сезон трябва да стане 456 лева. А най-голямо увеличение на подоходния праг да е за самотно живеещите пенсионери над 75 години, самотните родители и хората с увреждания.

През изминалата зима енергийната помощ беше отпусната на близо 210 000 домакинства. За предстоящите студове, обаче дори най-бедните у нас ще могат да си позволят по-голямо потребление на ток, дърва, газ или парно. Това е написано в предложенията на социалното Министерство, според които се увеличават киловатчасовете електроенергия, на основата на които се определя размерът на помощта за отопление. Така общият ѝ размер за петте месеца се вдига с над 20 на сто. Като сумата става в размер на 456 лева, или по 91 лева на месец.

Друго предложение гласи, че вече по нов начин ще се изчислява диференцирания доход, който служи като праг за достъп до помощта. За деца от 5 до 16 години, които не ходят на училище, деца от 16 до 18 години, които не учат, но са регистрирани в бюро по труда, както и родители на деца, които не посещават училище е определен по-нисък подоходен праг за достъп до помощта.

Целта е да бъдат върнати и задържани в училище, като прагът варира между 45 и 135 лева. Най-съществено увеличение на подкрепата ще е за самотно живеещите хора над 75 години, които се смятат за най-уязвимата група - при тях изискваният доход се вдига от 233 на 278 лева. Нормативните промени са публикувани за обществено обсъждане и се очаква да влязат в сила от тази есен.

III. Работодателите могат да получат до 10 000 лв., за да приспособят едно работно място за човек с трайни увреждания в трудоспособна възраст. Същата сума може да бъде отпусната и за оборудване на всяко ново работно място съобразно заболяването на работника. Тези стимули са заложи в Националната програма за заетост на хората с увреждания, която беше одобрена от Националния съвет за хората с увреждания.

По нея с до 10 000 лв. **ще се финансират и проекти за осигуряване на достъп до съществуващи или разкривани нови работни места за хора с трайни увреждания в трудоспособна възраст.** Кандидатите ще подават предложенията си до Агенцията за хора с увреждания. Получилите финансиране трябва да запазят заетостта на наетите

хора за не по-малко от 36 месеца след сключването на договор за предоставяне на средствата. По програмата ще се отпуска и ресурс за квалификация и преквалификация, както и за обучение за професионално и служебно развитие на хора с увреждания. За тази цел работодателите ще могат да получат до 200 лв. за един работник.

На заседанието Националният съвет за хората с увреждания разгледа още няколко проекта на нормативни актове, чиято цел е насърчаването на заетостта на хората с увреждания. Сред тях са Методика за финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания, Методика за финансиране на целеви проекти на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания, Методика за финансиране на проекти за рехабилитация и интеграция на хората с увреждания и Методика за финансиране на проекти за изграждане на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания на културни, исторически, спортни обекти.

Одобрени бяха и проекта на Правилник за дейността и организацията на работа на Националния съвет за хората с увреждания, както и проект на Наредба за реда за осъществяване на контрол върху изразходването на средствата от възстановени осигурителни вноски на работодатели.

IV. 633 000 хора с увреждания са получили месечна финансова подкрепа през април. Почти 13 000 от тях са взели най-високия размер на помощта – 198,36 лв. От началото на 2019 г. на около 5 000 души е отпусната целева помощ за изработване, покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия. Тези данни представи министърът на труда и социалната политика Бисер Петков по време на кръгла маса, на която беше обсъдено прилагането на новото законодателство за хората с увреждания и бяха набелязани възможностите за подобряването на сътрудничеството в тази сфера между държавата и неправителствения сектор. Дискусията беше организирана от Агенцията за социално подпомагане (АСП) с участието на експерти на Министерството на труда и социалната политика и АСП, представители на национално представителните организации на и за хора с увреждания и националните граждански инициативи „Системата ни убива“ и „Системата ни убива всички“.

Данните на АСП показват, че средно на ден се подават по около 1500 заявления за извършване на индивидуална оценка на потребностите на хора с увреждания. От началото на април досега са подадени общо 48 085 заявления.

Изпълнителният директор на АСП Румяна Петкова представи предприетите действия за изготвянето на индивидуалните оценки на потребностите от подкрепа на хората с увреждания. Участниците в кръглата маса се обединиха около виждането за необходимостта и ползността от регулярно провеждане на подобни работни срещи и обединяване на усилията в информирането и консултирането на хората с увреждания за техните права и възможности.